

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 sierpnia 2023 r.
w sprawie W. P.
skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.
kasacji wniesionej przez obrońcę z urzędu skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z 4 października 2022 r., sygn. akt III Ka 584/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Strzyżowie
z 9 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 100/21,

postanowił:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zwolnić skazanego W. P. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa
3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. K. z Kancelarii Adwokackiej w R. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego W.P. [MT.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Strzyżowie wyrokiem z 9 czerwca 2022 r. sygn. II K 100/21 uznał W. P. za winnego tego, że: w okresie od sierpnia 2020 r. do 18 lutego 2021 r.

w miejscowości B., pow. [...], woj. [...] znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną E. P. w ten sposób, że wszczynał wobec niej awantury domowe podczas, których wyzywał ją słowami wulgarnymi i obelżywymi, groził jej pozbawieniem życia i zdrowia, ograniczał kontakty, ciągle niepokoił, niszczył, uszkadzał mienie w postaci telefonów komórkowych, a także w dniu 18 lutego 2021 r. uderzał E. P. pięściami w głowę w wyniku czego spowodował u niej obrażenia ciała w postaci stłuczenia głowy, które to obrażenia naruszyły czynności narządów jej ciała i rozstroju zdrowia na okres poniżej 7 dni trwający, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 157 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. Sąd Rejonowy wymierzył W. P. karę 2 lat pozbawienia wolności oraz zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej E. P. na odległość nie mniejszą niż 100 metrów na okres 1 roku.

Apelację od wyroku złożył obrońca oskarżonego W. P. i zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie: art. 23a § 1 k.p.k., poprzez arbitralne nieuwzględnienie wniosku o mediację i przyjęcia braku zgody pokrzywdzonej na jej przeprowadzenie, art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 2 i 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego oskarżonego o przeprowadzenie dowodu z nagrań znajdujących się na telefonie oskarżonego na okoliczność nieporozumień rodzinnych i powodów wyprowadzki pokrzywdzonej z domu w sytuacji gdy ww. dowód ma znaczenie dla prawidłowego ustalenia okoliczności faktycznych sprawy i jej rozstrzygnięcia, art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. które miały wpływ na treść orzeczenia w sposób szczegółowo wskazany w treści apelacji.

Na podstawie art. 427 § 1 i art. 438 pkt. 4 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi obrońca zarzucił również rażącą niewspółmierność orzeczonej kary w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, która nie uwzględnia w sposób prawidłowy okoliczności sprawy, jak również właściwości i warunków osobistych oskarżonego, które to okoliczności prawidłowo uwzględnione winny skutkować orzeczeniem kary łagodniejszej.

Wyrokiem z 4 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie, w sprawie o sygn. akt III Ka 584/22 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu przypisanego oskarżonemu w pkt I czynu wyeliminował zwrot „ograniczał kontakty, niszczył, uszkadzał mienie w postaci telefonów komórkowych”, w pozostałej części

utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od wyroku wniósł obrońca W. P. zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu i nieprawidłowym ustosunkowaniu się do zarzutów odwoławczych o których (konkretnie wskazanych w treści kasacji);
1. art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. polegające na utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Strzyżowie i dopuszczeniu się tak zwanego efektu przeniesienia w następstwie niedostrzeżenia przez Sąd odwoławczy uchybień podniesionych w zwykłym środku odwoławczym, a sprowadzających się do wykazania, iż dopuszczenie i oparcie rozstrzygnięcia nastąpiło *de facto* na zeznaniach pokrzywdzonej E. P. oraz świadków T. L. i M. L., złożonych w postępowaniu przygotowawczym a wyrok oraz wyrok odwoławczy w praktyce stanowi odwzorowanie zeznań pokrzywdzonej oraz świadków złożonych na etapie przygotowawczym, następnie zaś korzystających z prawa do odmowy składania zeznań jako osoby najbliższe czym doszło w praktyce do obejścia zakazu dowodowego wyrażonego we wskazanych przepisach;
2. art. 7 k.p.k. oraz art. 4 i art. 410 k.p.k. - przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w selektywnym dopasowaniu dowodów na potwierdzenie przyjętej przez sąd wersji zdarzeń opierającej się wyłącznie na lakonicznych oraz pobieżnych zeznaniach świadków R. O. (kuratora sądowego) oraz D. C. (funkcjonariusza Policji), wbrew zasadom prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, bez prawidłowego (logicznego) uzasadnienia przyjętej wersji oraz z pominięciem przy ustaleniu podstawy faktycznej wyroku,
3. art. 201 k.p.k. poprzez brak przeprowadzenia kompleksowej opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii w odniesieniu do zgłaszanych licznie przez oskarżonego dolegliwości z zakresu choroby afektywnej dwubiegunowej pomimo posiadanie przez sąd w tym zakresie wiedzy z urzędu.

Autor kasacji wniósł o: uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i uniewinnienie oskarżonego W. P. od dokonania

zarzucanych mu czynów ewentualnie przekazanie sprawy sądowi do ponownego rozpoznania, zasądzenie kosztów występowania w sprawie jako ustanowiony z urzędu obrońca do porządzenia skargi kasacyjnej według norm przepisanych (wskazując że koszty nie zostały uiszczone w wysokości należnej lub niższej) oraz wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku w stosunku do oskarżonego.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w Strzyżowie wniósł o jej oddalenie jako całkowicie bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jako oczywiście bezzasadna podlegała oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i 519 k.p.k. kasacja przysługuje od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego i może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Zamknięty katalog podstaw kasacyjnych wskazanych w art. 523 § 1 k.p.k. wyłącza spośród nich zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. W toku postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary. W tym kontekście wskazać należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zadaniem Sądu Najwyższego jest jedynie sprawdzenie, czy dokonując ustaleń faktycznych orzekające w obu instancjach sądy nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł procedowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku. Innymi słowy, kontroli podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania (tak: wyrok SN z 6.09.1996 r., II KKN 63/96, OSNKW 1997, nr 1-2, poz. 11).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym możliwe jest powtórzenie w kasacji zarzutów wywiedzionych uprzednio w apelacji w przypadku wystąpienia tzw. efektu przeniesienia, czyli sytuacji kiedy sąd odwoławczy nienależycie rozpozna apelację, jednak w takim wypadku skarżący musi w kasacji sformułować zarzut dotyczący wadliwego procedowania instancji odwoławczej, w następstwie którego doszło do przeniknięcia uchybienia *sądu a quo*

do orzeczenia sądu drugiej instancji. W takim wypadku to na skarżącym ciąży obowiązek podniesienia i wykazania wadliwości procedowania przez sąd odwoławczy, w następstwie, którego doszło do owego przeniknięcia uchybienia do orzeczenia drugoinstancyjnego.

Pierwszy z zarzutów w wywiedzionej kasacji dotyczy nienależytego zdaniem autora kasacji odniesienia się sądu odwoławczego do wywiedzionych na etapie postępowania apelacyjnego zarzutów z pkt. 3.1., 3.2., 3.3., 3.4. apelacji. Zarzut ten okazał się całkowicie chybiony bowiem jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w Rzeszowie odniósł się w sposób rzetelny i rzeczowy do zarzutów, o których pisze w kasacji skarżący. Na stronie 5-6 uzasadnienia sąd *ad quem* odniósł się do zarzutów naruszenia art 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k. p. k. sformułowanych w treści apelacji jako zarzuty z pkt 3.1., 3.2., 3.3, 3.4 (numeracja została w treści uzasadnienia błędnie przytoczona). Należy mieć na uwadze, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego nie można skutecznie stawiać kategorycznego zarzutu naruszenia przepisów art. 433 i 457 k.p.k., gdy sąd odwoławczy nie rozważa każdego zarzutu z osobna. Istotne jest, by w orzeczeniu odnaleźć replikę na wszystkie zarzuty. Kwestia techniki sporządzania uzasadnienia jest w tej perspektywie wtórna (*tak: postanowienie SN z 10.03.2017 r., V KK 6/17, LEX nr 2278337*). Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że sąd odwoławczy odniósł się do wywiedzionych w apelacji zarzutów dotyczących oceny zgromadzonego materiału dowodowego wskazując na przyczyny dla których ocena ta pozostaje pod ochroną art. 7, a sąd *a quo* nie naruszył art. 410 k.p.k.

Zarzuty zawarte w pkt 2-4 kasacji stanowią jedynie prezentację hipotetycznych twierdzeń i alternatywnej – wobec dokonanej przez sąd I instancji i zaaprobowanej (jedynie ze zmianą w zakresie opisu czynu) przez sąd odwoławczy oceny dowodów. W kasacji skarżący zarzucił wyrokowi sądowi odwoławczemu naruszenie art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 4 i art. 410 k.p.k. oraz art. 201 k.p.k. Mając na uwadze, że sąd *ad quem* nie prowadził w sprawie postępowania dowodowego, dla prawidłowego skonstruowania zarzutów kasacyjnych w zakresie przytoczonych przepisów

konieczne było wykazanie nierzetelności kontroli odwoławczej w tym przedmiocie, czego skarżący nie uczynił.

Odnosząc się do zarzutu z pkt 2 kasacji wskazać należy, że z treści uzasadnienia sądu odwoławczego wynika, że sąd ten wskazał, że wobec skorzystania z prawa do odmowy złożenia zeznań przez pokrzywdzoną E. P. oraz członków rodziny oskarżonego sąd nie mógł czynić żadnych ustaleń, co do czynności sprawczej czynu z art. 207 k.k. na podstawie zeznań ww. osób. Analiza treści pisemnych motywów rozstrzygnięcia prowadzi do wniosku, iż podstawą dokonanych ustaleń faktycznych w zakresie przypisania skazanemu czynu zarzucanego aktem oskarżenia były pozostające pod ochroną art. 7 k.p.k. dokumenty w postaci: obdukcji lekarskiej, opinii biegłych psychiatrów oraz niebudzących wątpliwości okoliczności związanych z procedurą zakładania „Niebiskiej Karty” oraz zeznania R. O. i D. C. Dodatkowo sąd wyeliminował z opisu czynu okoliczności nie wynikające z dowodów, na których oparł się sąd I instancji.

Przechodząc do zarzutu z pkt 3 kasacji to wskazać należy, że zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, kasacyjny zarzut naruszenia art. 7 i 410 k.p.k. może być skutecznie formułowany jedynie pod adresem sądu, który przeprowadzał postępowanie dowodowe co do istoty sprawy, a więc sądu pierwszej instancji, a sądu drugiej instancji tylko wówczas, gdy przeprowadzał on sam postępowanie dowodowe (*tak: postanowienie SN z 24.09.2020 r., III KK 141/20, LEX nr 3277075*).

Również chybiony okazał się zarzut z 4 kasacji. Zarzut obraży art. 201 k.p.k. jest w sposób oczywisty kierowany nie do wyroku sądu odwoławczego, lecz do wyroku sądu pierwszej instancji. Sąd II instancji nie stosował tego przepisu, gdyż w ogóle nie rozpoznawał wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii zespołu biegłych. Ocena natomiast opinii zasięgniętej na etapie postępowania przygotowawczego nie budziła wątpliwości sądów orzekających w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1 sentencji postanowienia. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zaś na

podstawie art. 624 §1 k.p.k. uznając, że istnieją podstawy do zwolnienia W. P. od uiszczenia tych kosztów. Opłata na rzecz świadczącego pomoc prawną z urzędu adw. G. K., zostały zasądzone w wysokości odpowiadającej stawkom wynikającym z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j. z dnia 2019.01.040).

[SOP]

[ms]